

CONSCIÈNCIA D'ARA
I la setmana que ve: **Marià Corbí, buscar la saviesa**

Estils

El silenci com a art, l'error com a revelació

Federico Frangi exposa a Barcelona una sèrie fotogràfica inspirada en els ensenyaments budistes

DÍDAC P. LAGARRIGA
LLOC

Les revelacions venen sobtades, inesperades. Revelat implica doblement velat, per tan cal temps per a que aquest doble vel s'esvaeixi. Atendre la revelació és omplir-nos de silenci. No hi ha àmbits per a la revelació, malgrat que sovint podem parlar de religió, mística o confessions íntimes. Tot, a tothora, és susceptible de ser revelat. Potser sigui la fotografia la tècnica que més ha evidenciat l'art de la revelació, aquesta espera d'una imatge, d'un missatge, que ens sacseja. Tot i que amb l'advent del digital hem perdut part d'aquest procés màgic, la revelació fotogràfica –com tota revelació– continua viva, parlant-nos. Cal temps per mirar. Quan el 2009 el fotògraf argentí establert a Barcelona Federico Frangi va decidir endur-se una càmera Rollei analògica en el seu primer viatge a la Índia i el Nepal, potser ja intuïa que les revelacions, en tots els sentits, formarien des de llavors part de la seva vida. O potser ja havien començat.

“A Buenos Aires jo era un nen alegre i innocent. Als 16 anys la meva germana gran, que ho era tot per a mi, va morir en un accident de trànsit. A partir d'aquí es va trencar tot, com si fins llavors hagués viscut en un miratge. Mal extrem, foscor, teràpia...”, explica assegut al pati de la gràcia Galeria H2O, on fins el 13 de novembre es pot visitar la seva exposició “Sruti / Revelació”.

Després d'un temps de contractació, va començar a estudiar teatre –torna a obrir-se, a riure, a llegir–, que compagina amb la seva feina com a dissenyador gràfic. El 2004 decideix emigrar, passa un temps a Madrid i finalment s'instal·la a Barcelona, on comença de zero a nivell professional com a dissenyador freelance i com actor en alguns anuncis. “El 2007 va venir a Barcelona el Dalai Lama i vaig sentir l'impuls d'anar-lo a escoltar, sense gaires expectatives, sentia curiositat. Va explicar una cosa que em va quedar gravada al cor. Quan tenim una actitud negativa, ja sigui física, mental o verbal –enveja, rancor, odi–, hem d'intentar observar-la en el moment que ens passa i, si ho aconseguim, preguntar-nos quina seria l'opció contraposada i, llavors, fer-ho. A mi això em va trastocar completament, en realitat ja ho sabia, em va connectar amb aquell nen fe-

Detall d'una de les fotografies que es pot veure a la galeria H2O de Barcelona. FEDERICO FRANGI

liç abans de la mort de la meva germana. Vaig començar a estudiar amb un mestre budista i també a la Casa del Tibet, així com meditar, llegir sobre budisme... Un temps després em van recomanar anar a escoltar el conegut lama Tenga Rinpoche (1932-2012), mestre de mestres, durant la seva visita a Barcelona. Vaig anar-hi i l'impacte va ser molt fort”.

Recerca del mestre

Cansat del disseny gràfic, Frangi es planteja un repte: anar a buscar a aquest mestre al seu monestir del Nepal. Pocs dies després, li surt una feina de publicitat amb la que aconseguirà pagar-s'ho. Dit i fet. El 2009 inicia el seu primer periple iniciàtic, però abans passa per una coneguda botiga de fotografia de la ciutat i compra la càmera analògica que li

Obres “Crec que el silenci engloba aquestes fotografies”, diu l'artista

aconsella un amic. “A 4.000 metres d'alçada, amb una llum tremenda i sobreexposició, necessitava una càmera robusta. A les meves primeres fotos no vaig fer res més que documentar el que em passava. I és allà on decideixo dedicar-me a la fotografia. Al tornar exposo a la Casa del Tibet de Barcelona i el ressò és important. Així que arracono onze anys com a dissenyador gràfic per començar una altra vegada de zero amb aquesta temàtica i tècnica. Ho considero una benedicció del mestre perquè puc unir el meu interès per les arts amb l'espiritualitat”.

El 2012 es planteja un nou viatge, aquesta vegada de sis mesos, dament d'una moto en un recorregut d'anada i tornada Delhi-Butan amb parada llarga, és clar, al monestir del seu mestre. Amb una nova càmera analògica heretada de la família de-

cideix especialitzar-se en retrats. És durant aquells mesos que assisteix a l'empitjorament i la mort del lama i pot assistir als rituals funeraris amb mestres i deixebles vinguts d'arreu.

Després de diverses exposicions, entre d'altres a la seva ciutat natal de Buenos Aires (“obrint-me camí poc a poc, amb la meua paraula autodidacta, la intuïció i la ingenuïtat”), Frangi idea un nou repte. “En el meu primer viatge vaig fotografiar a una nena en una parada en un poble i aquella imatge es va convertir en coneguda, va sortir als diaris, la gent la comprava. Així que em vaig proposar tornar al Nepal i buscar, sis anys després, aquella nena i, com a mínim, donar-li una còpia de la fotografia que li havia fet”. Gràcies a una campanya de micromecenatge va tornar a viatjar i finalment, “entre la culpa i l'agraïment”, es troba amb ella a l'escola on estudia. És en aquest viatge on comença a tenir problemes amb la càmera i, un cop a Barcelona, revela els carrets i constata que estan farcits d'errors, amb moltes imatges sobreposades, tallades, velades...

Lloc intermedi

“Va haver de passar molt de temps per veure el potencial que tenia allò. Soc molt literal, i aquells errors m'endinsaven en un altre nivell narratiu. Poc a poc em començaven a ressonar. En aquell moment algú que admiro molt, Laurie Anderson, va treure el disc *Songs from the Bardo* on parla precisament de l'espai intermedi entre la vida i la mort segons *El llibre tibetà dels morts*. Tot encaixava. Vaig triar *Sruti* com a títol per l'exposició d'ara perquè en l'hinduisme és la paraula divina revelada i transmesa oralment. Crec que el silenci engloba aquestes fotografies. En l'escolta em sorgeix la revelació d'un material que primer vaig descartar i després el vaig acabar valorant. Un silenci molt necessari, vital i sanador, que trobo en aquests llocs tan oberts en contrast amb el lloc del que vinc, tan tancat, ple de soroll i informació. Recorro quilòmetres per carreteres pedregoses amb la mirada fixa al terra per no caure i de cop paro i noto l'efecte òptic de les muntanyes venint a sobre i em pregunto, estaré mort? Em sento intermediari, no em preocupa si em consideren artista o fotògraf, m'agrada ser intermediari, portar coses d'un lloc i dipositar-les en un altre, generar empatia”.